

Avdelningen för vård och omsorg
Anna Östbom

Målet om ett rökfritt Sverige 2025

Beslut

Primärvård och äldreberedningen föreslår styrelsen besluta

att Sveriges Kommuner och Landsting ställer sig bakom målet om ett rökfritt Sverige 2025 som innebär att minska rökningen till mindre än 5 % i befolkningen till 2025. SKL ska bedriva intressebevakning för att myndigheter och organisationer som har uppdrag att arbeta med tobaksförebyggande arbete, tobaksavvänjning och tillsyn utarbetar effektiva åtgärder som utgår från såväl nationella som lokala förhållanden samt att kommuner, landsting och regioner involveras i utvecklingsarbete och har möjlighet att ta del av resultaten digitalt och skriftligt.

Bakgrund

Rökningen beräknas var den enskilt största riskfaktorn för sjukdom och död och en av orsakerna till den ojämlika hälsan i samhället. Trots ökande kunskaper om orsakssamband och effektiva motåtgärder går det tobaksförebyggande arbetet allt för långsamt.

WHO:s tobakskonvention, ratificerad av Sverige 2005, innehåller den breda åtgärdspanel som krävs för en varaktig minskning av rökningen och därmed en minskad sjukdomsburden för samhället.

Några länder har, med stöd av Tobakskonventionen och i politiskt beslut, preciserat ett måldatum för när tobaksrökningen ska ha minskat till ”noll eller nära noll”. Exempel på sådana länder är Nya Zeeland (2025), Skottland (2034) och Finland (2040). I samband med regeringens beslut om en förnyad strategi för alkohol-, narkotika-, doping- och tobakspolitiken 2016-2020, ställde sig regeringen bakom att nå ett rökfritt Sverige år 2025, vilket innebär att färre än 5 % i befolkningen ska röka.

I Sverige har den oberoende tankesmedjan Tobaksfakta tagit initiativ till en svensk version av Tobacco Endgame: Rökfritt Sverige 2025, för att flera organisationer, kommuner och landsting och myndigheter ska en gemensam målsättning och på så sätt minska rökningen, dess skadeeffekter och dödligheten i befolkningen. I september 2016 hade 116 organisationer ställt sig bakom Tobacco Endgame, varav 13 landsting och 10 kommuner.

Att Sveriges Kommuner och Landsting ställer sig bakom målet om ett rökfritt Sverige och att halvera rökningen till 2025 främjar att fler landsting och kommuner utarbetar

handlingsplaner och för att prioritera tobaksförebyggande insatser, tobaksavvänjning och tillsyn av tobak och genomför insatser för att nå målet.

En förutsättning för kommuner och landsting att genomföra effektiva åtgärder är att de får stöd av Folkhälsomyndigheten, socialstyrelsen och organisationer i tobaksarbetet som en del av en samlad strategi för alkohol, narkotika, doping och tobakspolitik 2016-2020. SKL:s intressebevakning bör därför inriktas på att metoder, material och andra förutsättningar för att åstadkomma målet om ett rökfritt Sverige 2025, utarbetas av myndigheter och organisationer. Vidare bör det anpassas till nationella och lokala förutsättningar, samt tillgängliggöras för kommuner, landsting och regioner.